



ČESKÁ PEDOLOGICKÁ SPOLEČNOST CZECH SOCIETY OF SOIL SCIENCE

Sekretariát: Univerzita Palackého v Olomouci
Přírodovědecká fakulta
Katedra ekologie a životního prostředí
17 listopadu 12
771 46 Olomouc

Tel.: 585 634 550
E-mail:
borivoj.sarapatka@seznam.cz
sanka@recetox.muni.cz
Internet: <http://www.pedologie.cz>

Ministerstvo životního prostředí
k rukám JUDr. Martiny Frankové, Ph.D.
e-mail: martina.frankova@mzp.cz

29. 3. 2021

Věc: Připomínkové řízení k vyhlášce o ochraně zemědělské půdy před erozí

Vážená paní, vážený pane,

po diskuzi v České pedologické společnosti, z. s. Vám posílám naše stanovisko k vyhlášce o ochraně zemědělské půdy před erozí. Následující připomínky či návrhy si kladou za cíl vylepšit předložený materiál, aby byl dobrým podkladem pro ochranu našich zemědělských půd:

1. V názvu je, že se jedná o vyhlášku o ochraně zemědělské půdy před erozí. O tom už jsme se bavili i dříve, že materiál řeší pouze vodní erozi, a to jen plošnou. Neřeší tedy větrnou erozi, erozi z tání sněhu, erozi orbou atd. To by mělo být někde v předmětu úpravy uvedeno nebo minimálně uveden harmonogram zařazení těchto typů eroze.
2. V předmětu úpravy je, že vyhláška stanoví půdy nevhodné pro změnu trvalého travního porostu na ornou půdu z hlediska fyzikálních nebo biologických vlastností a jejich erozního ohrožení. V § 3 vyhlášky je pak pracováno pouze s hloubkou půdního profilu a erozním ohrožením. Tyto dva paragrafy by měly být dány do souladu.
3. V předmětu úpravy je uvedeno i to, že vyhláška se týká jen orné půdy. Zákon však hovoří o zemědělské půdě, takže hodnocení erozního ohrožení by mělo být i na dalších kategoriích zemědělské půdy. Je zřejmé, že travní porosty jsou dobrou ochranou půdy, ale řešit by se měla protierozní ochrana dalších kultur (chmelnice, vinice, sady). Minimálně žádáme o uvedení harmonogramu zařazení těchto kultur pod vyhlášku.
4. Z našeho pohledu je pozitivní snížení přípustné míry erozního ohrožení oproti předcházejícím návrhům, a to na 9 t/ha/r u hlubokých a středně hlubokých půd a na 2 t u půd mělkých (viz § 4 a příloha 1 této vyhlášky). Doporučujeme tento limit i do budoucna dále snižovat (např. na hodnotu uvedenou v pravidlech pro projektování pozemkových úprav), aby míra erozního ohrožení odrážela rychlost tvorby půd, a dále doporučujeme účinnost vyhlášky monitorovat.
5. Problém v hodnocení erozního ohrožení a v opatřeních proti erozi vidíme v tom, že vyhláška by podle našeho názoru měla více směřovat k prevenci, s čímž počítá i zákon

na ochranu ZPF. Postup navržený ve vyhlášce řeší problematiku více z pohledu, že až nastane problém (erozní událost), pak je nastaven plán opatření na dobu 5ti let a tento je hodnocen. Tento systém hodnocení a náprav je podle nás značně dlouhodobý a není preventivní.

6. V § 5 odst. 2 je uvedeno, že orgány ochrany zemědělského půdního fondu vycházejí z událostí zaznamenaných v monitoringu eroze zemědělské půdy. Toto by mělo být rozpracováno a nastaveno, neboť současný problém je s tím, že tento monitoring není systémovou a systematickou činností, která by objektivně posuzovala míru výskytu erozních událostí napříč republikou. K tomu je nezbytné minimálně zajistit odpovídající kapacity i s rozpočtem na straně SPÚ a umožnit monitoring provádět i dalším vyškoleným pracovníkům z institucí jako je AOPK, ČIŽP, či vyškoleným dobrovolníkům. Kvalitu a podrobnost monitoringu je nezbytné nadále zvyšovat a výstupy z něj pravidelně zveřejňovat a na jejich základě diskutovat správnost nastavení limitů ve vyhlášce.
7. V § 6, odst. 2 není uvedeno, kdo je kompetentní a zodpovědný za odborné vyhotovení plánu opatření a jaká je jeho závaznost. Kdo bude tento plán po odborné stránce schvalovat? Je zajištěna alespoň kontrola zemědělskými poradci?
8. V § 7 jsou uvedena opatření ke snížení erozního ohrožení. Tato opatření je jistě možné kombinovat, takže v odst. 1 a, 1 nemá být za slovem zatravnění a v odst. 1 b, 4 za důlkováním uvedeno slovo nebo.
9. Navržené znění § 9 by mělo být zrušeno a místo toho by mělo být ve vyhlášce uvedeno, že tato se nepoužije pro proces pozemkových úprav, neboť tento se řídí zákonem č. 139/2002 Sb. a jeho prováděcí vyhláškou. Navíc je v současnosti zpracován nový metodický návod a technický standard pro projektování PÚ, které rozpracovávají tuto problematiku šířeji. V této souvislosti by měl být zrušen § 8, a to z důvodu dvojího přístupu ke stanovení erozního limitu uvedeného v příloze č. 1 vyhlášky. Při zachování tohoto paragrafu by mohly být pozemkové úpravy znevýhodňovány.
10. Ve vyhlášce chybí sankční doložka za porušování pravidel a za erozní škody. Eroze půdy poškozuje primárně vlastníky půdy, ale i obce, složky životního prostředí atd. Vychází tyto sankce již ze zákona na ochranu ZPF?
11. Jasná nejsou i některá další ustanovení. Například, proč je počítáno s omezením plochy pro plán opatření, a to max. na pětinasobek plochy jedné plodiny, na které došlo k erozní události zachycené v monitoringu eroze (§ 6, odst. 2)? Proč by nemohl zemědělec dobrovolně přejít kompletně se svým hospodařením pod vyhlášku?
12. Proč se událost, která není zapsaná v monitoringu eroze, nepovažuje za erozní událost (§ 2, odst. e, to souvisí i s výše uvedeným bodem 6)?

Závěrem opakuji, že tyto naše doporučení k předloženému textu vyhlášky si kladou za cíl dát podklady k dalšímu projednávání tak, aby výsledný materiál byl dobrým základem pro snižování degradace zemědělské půdy. Zároveň doporučujeme, aby vyhláška nebyla komplikovaným textem a byla pro praxi co nejjasnější a bylo z ní zřejmé, jakých cílů má být dosaženo a jakými opatřeními. Jako odborná společnost s cca 120 členy zabývajícími se půdou a její ochranou jsme připraveni o této problematice i s přesahy do dalších aktivit (například pozemkových úprav) jednat.

S pozdravem

Prof. Bořivoj Šarapatka
předseda ČPS

